

[Augsburg], [um 15. Mai 1554]

An Johann Jakob Fugger

Druck: Demosthenes, Basel 1555, IV, S. 3-5; Demosthenes, Basel 1572, IV, S. 546f.

AD MAGNIFICVM ET
 Generosum uirum, D. IOANNEM IACO-
 BVM FVGGERVM, Kirchpergae, Vueissen-
 horni et Phyrettarum Dominum, Caesareae
 et Regiae Maiestati à consilijs, etc. Hieronymi
 Vuolfij in Quartum et ultimum oratio-
 num Demosthenis tomum
 Praefatio.

Alia fuit olim apud Romanos et Athenienses ratio iudiciorum, quām nostris temporibus. Nam ita paratos in iudicium reos (hoc est, eos qui inter sese litigabant) uenire oportebat, tum testibus producendis, tum argumentis adducendis, ut ex accusatione et defensione, eodem plerunque die controversia decideretur. Quae res quām commoda fuerit, infiniti nunc homines suspirijs et lachrymis testantur, qui nec per sycophantas quieti esse, nec iudicio liberari ab aerumnis possunt. Quām multae lites causidicos locupletant, litigantes ad egestatem redigunt? quām multae ad nepotes propagantur? Atqui olim fruendae iustitiae causa boni reges constituebantur. Nunc bellis et controversijs turbantur omnia. Scripsit Empedocles Agrigentinus physicus, rerum naturam ex lite et amicitia constare. Sed illam nemo non terra, mari, domi, militiae, in urbibus, in agris, in curia, in foro, in templis atque ipsis altaribus subinde conspicit: hanc requirunt omnes, cum nulli usquam inueniant. Itaque uerendum est, quò tandem res euasura sit. Dissidijs enim uastari ea quae concordia exaedificata fuerunt, notum est. Sed ut ad rem ueniam: Hoc postremo tomo continentur triginta priuatorum contractuum orationes, non ab ipso Demosthene (tutorijs quatuor exceptis) habitae, sed partim amicis, partim alijs scriptae, quibus apud iudices, pro suae quisque causae defensione, uterentur. Etsi autem neque argumentorum splendor, neque orationis ornatus (uersantur enim in summisso ferè ac subtili dicendi genere) ad lectionem inuitare magnopere potest: tamen et magna rerum, euentuum, consuetudinum, ingeniorum uarietas delectationem habet: et oratoria calliditas, uerborumqúe parsimonia admiratione digna est, et ueterum iudiciorum expedita ratio cum nostra perplexitate utiliter conferetur: praesertim si ij penes quos summa rerum est, de idoneis talium confusionum remedij cogitarint. Fuit olim à Romanis Imperatorib[us] oratorum leuitas et petulantia repressa, grauitate et moderatione iurisconsultorum: qui si eos, in quorum successere locum, non modò imitari, sed et superare studuerint, et callidissimis artificijs causas inferiores fecerint ut aut superiores uideantur, aut in infinitum propagentur: quis tandem portus erit innocentiae contra calumnias atque nebulonum? quò confugient boni uiri, qui suis opibus tuti esse nequeunt? quid denique impunitatem istam sycophantarum consequeretur? Sed ne sutor ultra crepidam, (Grammaticum enim me, non legislatorem, uel fortuna uel natura mea fecit) neue odium mihi querelae pariant eorum qui se officium non facere agnoscunt, queri desino: et haec satis atque ijs committo, qui rerum potiuntur: aequos lectores orans, ut Aeschinem et Demosthenem nostra opera Latinè dicentes eodem candore accipiant, quo à nobis in Romanum forum sunt producti.